

Štev. 2

Leto 11

Izhaja enkrat na mesec.

Naročnina četrletno 12 dinarjev

NEODVISNO GLASILO ŽELEZNIČARJEV, UPOKOJENCEV IN TRANSPORTNEGA OSOBJA

Pravočasno opozarjam!

Samo poldruži mesec nas še loči od dneva, ko mora stopiti v veljavno nov državni proračun, v kolikor se ne bodo morda v zadnjem trenutku odločili kot lansko leto za gospodarstvo z dvanaestinami.

V parlamentu odnosno v odborih bi morala biti sedaj proračunska debata v polnem teknu. Dnevno časopis je bi moral zavzemati stališče k posameznim postavkam in predlogom, moralo bi kritično motriti nastopanje poslancev, poslanskih klubov ter posameznih ministrov. Vsega tega ni in izgleda, kot da bi bili sredi leta, ko se posamezne proračunske postavke in odredbe finančnega zakona izvajajo in ne da smo le par tednov pred uveljavljenjem novega budžeta, ki naj prinese novo življenje v narodno gospodarstvo.

V finančnem odboru in parlamentu se gredo večino in manjšino, obstrukcijo in aplavdiranje, razna vprašanja, interpelacije, pripombe k zapisnikom in tako teko dnevi brez vseke koristi. Skoraj sigurno je, da se bo tudi letos ponovila igra preteklih let: proračun je treba spraviti pod streho v pardnevnom zasedanju, zato se morajo vršiti seje neprekinjeno, poslanci bodo govorili ponoči prazni dvorani in budžet bo sprejet.

Spomenice državnih in javnih nameščencev, prošnje upokojencev, obupni kluci delavstva bodo delili usodo enakih spomenic preteklih let, šli bodo ad acta in tudi leta 1936-37 bo v znamenju študne.

Sicer delovno ljudstvo danes nima vpliva na razvoj teh dogodkov, vendar porabimo vsako priliko, da opozorimo odločujoče, ki imajo sedaj oblast v rokah, da nadaljevanje študne po dosedanjem vzorcu ne bo ublažilo gospodarske krize, ne bo prineslo v državo blagostanja in zadovoljstva, marveč bo bedo in nezadovoljstvo v najširših krogih še povečalo. Opozoriti moramo odločujoče, da jih ne sme zavarati zadovoljstvo, ki se morda zrcali na obrazih posameznikov, ker to zadovoljstvo je draga placa z obupom mase izkorisčanih, ki zaman pričakuje rešitve.

Naj se bo že vršila proračunska debata po rednem ali po skrajšanem postopku v narodni skupščini, gospodje ministri in poslanci bodo imeli priliko, da se zavzamejo za izpolnitve najnajnejših zahtev delovnega ljudstva. Po proračunski razpravi gospodje ne bodo mogli trditi, da jim ni bil znan položaj, v katerem so se železničarji nahajali, da niso bili opozorjeni na posledice novih redukcij in da jih za to na poslabšanju ne zadene krvida, ker se za ta poslabšanja glasovali v nedvosti.

Železničarji vseh kategorij so danes složni v eni zahtevi, ki se glasi:

Položaj pretežne večine železničarjev je danes nevzdržen. Redukcije delavskih plač, brezplačni dopusti in visoka bremena za

davke in socialna zavarovanja so povzročila, da v tisočih in tisočih delavskih družin gospodari lakočata in pomanjanje, da delavski otroci telesno in duševno propadajo. Tudi položaj nižjih kategorij nastavljenec po zadnjih redukcijah ni dosti boljši. Enako slab odnosno še težji pa je položaj zadnjih ostankov kronskega rentnika v staroupojkencem, ki edino še v Jugoslaviji čakajo na pravično prevedbo in izedenčenje.

Naj se bo že vršila proračunska debata po rednem ali po skrajšanem postopku v narodni skupščini, gospodje ministri in poslanci bodo imeli priliko, da se zavzamejo za izpolnitve najnajnejših zahtev delovnega ljudstva. Po proračunski razpravi gospodje ne bodo mogli trditi, da jim ni bil znan položaj, v katerem so se železničarji nahajali, da niso bili opozorjeni na posledice novih redukcij in da jih za to na poslabšanju ne zadene krvida, ker se za ta poslabšanja glasovali v nedvosti.

Enodušna zahteva prav vseh železničarjev je: Nobene redukcije veči! Nasprotno, odobriti se morajo novi krediti, da se zagotira redna zaposlitev železničarja delavstva vse dni v mesecu, da se zagotira redna podelitev vseh pravic, ki jih predvidevajo obstoječi zakoni in pravilniki, da se zagotira nujno potrebni eksistenčni minimum! Prevedba kronskega renta in izedenčenje staroupojkencov se ne sme več odlasati, saj so vse prizadete evropske države izedenčenje že davno izvršile ter se tako oddolžile svojim uslužbencem za njih vestno službovanje.

Enako enodušna zahteva vseh zavednih železničarjev je, da naj se jih ne loči glede pravic od starega delavstva in da naj se železničarjem zopet povrne pravico do delavskih zaupnikov in do svobodnih strokovnih organizacij.

Važne intervencije za upokojence in rentnike v Beogradu

Cim je začel zasedati finančni odbor in razpravljati o predlogu budžeta za prihodnje budžetno leto ter o načrtu novega finančnega zakona, je akcijski odbor upokojencev poslal v Beograd svojo delegacijo, da predloži v Ministrstvih, finančnem odboru ter posameznih poslanskih klubih spomenice za rešitev najvažnejših vprašanj upokojencev. Pri sestavljanju zahtev se je akcijski odbor omejil le na najnajnejše zadeve z ozirom na svoječane izjave finančnega ministra, da se morajo v prihodnjem budžetu personalni izdatki znižati in da ne bo dopustil nikakih večjih novih kreditov. Vsled tega je deputacija predložila samo sledeče najvažnejše zahteve:

1. Prevedba kronskega renta na dinarske in izplačilo draginjskih dokladov.

Veliko število uslužbencov, ki so najnajnejše zadeve z ozirom na svoječane izjave finančnega ministra, da se morajo v prihodnjem budžetu personalni izdatki znižati in da ne bo dopustil nikakih večjih novih kreditov. Vsled tega je deputacija predložila samo sledeče najvažnejše zahteve:

Veliko število uslužbencov, ki so najnajnejše zadeve z ozirom na svoječane izjave finančnega ministra, da se morajo v prihodnjem budžetu personalni izdatki znižati in da ne bo dopustil nikakih večjih novih kreditov. Vsled tega je deputacija predložila samo sledeče najvažnejše zahteve:

Velika krivica, ki se je pripetila rentnikom, se da sedaj popraviti le z objavo dodatka k citirani uredbi odnosno s posebno uredbo finančnega zakona za leto 1936-37, ki naj se glasi:

»V zvezi z uredbo o prevedbi kronskega renta in v zvezi z zakonom o prevedbi kronskega pokojnina južno-železničarjev se prevedejo v veljavnostjo od 1. VIII. 1927 tudi kronske rente in sicer osebne kakor tudi rodbinske. Prevedejo se rente vseh državnih kot tudi rentnikov južne železnice računajoč 1 K za 1 Din.«

Rentnikom pa se je zgodila še druga krivica: S 1. V. 1935 je racunovodstvo zagrebške direkcije ukinilo izplačevanje dokladov k rentam z motivacijo, da je pokrajinski pokojninski sklad v Ljubljani ukinil tozadevno dotacijo. Rentnikom nakazujejo sedaj samo malenkostne rente brez dokladov. Vsled tega se nahajajo rentniki in vzdove v obupnem položaju ter pričakujejo, da bo železniško ministrstvo, finančno ministrstvo in finančni odbor narodne skupščine podvzel vse korake, da dobe rentniki doklade za čas od 1. V. 1935 dalje naknadno izplačane in da se jih bodo doklade za bodoče redno nakazovale.

2. Izedenčenje pokojnin, provizij, miloščin in nezgodnih rent, odrejenih po starih predpisih, s pokojninami po sedanjem zakonu.

V vseh evropskih državah, kjer so nastale večje valutne spremembe, je bilo že v letih 1923 do 1925 izvedeno izedenčenje starih pokojnin z novimi pokojninami, ki so odgovarjajo življenskim prilikam. To izedenčenje so izvršile že davno vse nasledstvene države, nazadnje Čehoslovaška, ki je zadnje staroupojkence prevedla že leta 1933. Edino v kraljevini Jugoslaviji to vprašanje še danes ni rešeno.

Povodom razprave o finančnem zakonu za leto 1935-36 je bil od nekaterih poslancev sicer predložen amandman, ki bi pooblastil finančnega ministra, da pripravi tozadeven zakon, vendar je bil ta amandman odklonjen.

Aktivno osobje tako na železnicu, kakor v drugih državnih uradih je dobilo novo dinarsko plačo že z uredbo od 14. marca 1922, nadaljnjo zvišanje, ki je vsaj delno odgovarjalo draginjskim razmeram, je bilo odobreno z zakoni iz leta 1923. Le upokojenci teh regulacij niso bili deležni, marveč so morali čakati do 1. avgusta 1927, da so se jim prevedle kronske pokojnine na dinarske. Za tem je za aktivno osobje stopil leta 1931 v veljavno nov zakon, le za staroupojkence, ki so bili upokojeni po zakonih

brezposelnost, pomoč in zavarovanje brezposelnih je podal izčrpno poročilo s. Jovo Jakšić iz Sarajeva. Povedal je, da država, banovine in občine niso posvečale prav nobene pažnje temu vprašanju, kljub temu, da so to v prvi vrsti poklicane. Dosedanja pomoč brezposelnih s strani Javnih borz dela je absolutno nedovoljna. Tudi novi pravilnik o podpiranju brezposelnih delavcev predstavlja novo poslabšanje dosedanjih dajatev, ker povečava dobo članstva pri bolniških blagajnah od 4 mesecev na 8 odnosno 12 mesecev. Po tem novem pravilniku (proti kateremu je zavzel kongres odločno odklonilno stališče) bi bila iz brezposelnega zavarovanja izločena velika večina sezonskih in ostalih delavcev.

Referent je postavil zahtev po izvedbi velikih javnih del, po skrajšanem delovnem času, po subvencioniranju javnih borz dela s strani države, banovin in občin ter po reviziji predvidenega pravilnika o podpiranju brezposelnih.

O delavskih in nameščenskih mezdah ter njih zakoniti zaščiti je poročal s. Uratnik. Plediral je za kolektivne pogodbe med delodajalskimi in delojemalskimi organizacijami ter za zakonito zaščito minimalnih mezd. Iznesel je poedine slučaje, ko delavci ne zaslužijo več kot Din 8 do Din 18 na dan. To ne skoduje samo delav-

cem kot takim, temveč tudi onim delodajalcem, ki plačujejo malo boljše mezde.

S. Pavičević (Beograd) je govoril o koalicijski pravici delavcev ter je ugotovil, da obstoji samo na papirju, ker iz neštetnih slučajev je razvidno, da se ta pravica delavcev ne tepta samo s strani delodajalcev, temveč tudi s strani državnih organov.

S. Krekić je poročal o samoupravah v socialnih institucijah. Bičal je sistem stalnega imenovanja ravnateljev bolniških blagajn in podčrtal, da tak sistem škoduje dobremu ugledu zavarovanja, pa tudi njega funkcijiranju. Postavil je zahtev po čimprejšnjem razpisu svobodnih volitev v bolniških blagajnjih.

Po podanih poročilih k poedinim točkam dnevnega reda so bile sestavljene komisije, ki so imele naloge proučevati vse resolucije k posameznim referatom.

Diskusija, ki je trajala 1 dan in pol in v katero so posegli delegati in ekspertri iz vse države, je bila vseskozi stvarna in na višini.

Resolucije, ki so bile kongresu predložene v odobritev in ki predstavljajo velik korak naprej v pogledu razčiščenja pojmov, zlasti pa praktični predlogi za omiljenje velike brezposelnosti in dosegajo novih socialnih pridobitev, so bili od kongresa soglasno sprejeti.

Volitve delegatov Nabavljalne zadruge uslužbencev drž. železnic se vrše v nedeljo, 23. februarja 1936 od 8.—10. ure v lokalih posameznih volišč, kot so bili navedeni v uradnem razpisu volitev. Dolžnost slehernega zadrugarja je, da se volitev udeleži osebno odnosno odda podpisano glasovnico zaupniku „Zadružne liste“. Kdor je proti zvezarski samovladi v zadrugi, bo volil „ZADRUŽNO LISTO“.

pred letom 1923, doslej ni bilo predvideno nikako izedenčenje njihovih pokojnin. Prizadeti pričakujejo, da se bo vsaj letos tudi v Jugoslaviji izvršilo izedenčenje starih pokojnin ter predlaga, da bi se s posebno odredbo finančnega zakona predvidelo tozadevno pooblastilo in zasigural potreben kredit za izplačilo izedenčenih pokojnin. Ta člen finančnega zakona naj se glasi:

»Pooblašča se finančni minister, da v soglasju z Ministrskim svetom in Finančnim odborom v roku šestih mesecev izda zakon odnosno uredbo o izedenčenju penzij, provizij, miloščin in nezgodnih rent, ki bodo odgovarjale pokojninam, katere predvideva sedanj zakoni.« *

3. Odobritev voznih ugodnosti iz čl. 39 in 42 pravilnika o voznih ugodnostih tudi za upokojence.

Upokojenci so tekom preteklih let izgubili skoraj vse vozne ugodnosti. Leta 1935 so sicer dobili nekaj ugodnosti nazaj, vendar še danes nimajo pravice na brezplačen prevoz živil v jesenskih mesecih in ne na prevoz premoga in drž po znižani ceni.

Cl. 39 pravilnika o voznih ugodnostih predvideva za aktivno osobje pravico do prevoza 450 kg živil v jeseni za prehrano čez zimo. Ta ugodnost pa naj velja za upokojence, dasi so upokojenci zlasti staroupokojenci in oni iz delavskega staleža, v daleko težjem položaju.

Cl. 42 istega pravilnika predvideva za aktivno osobje pravico, da lahko prepelje premog odnosno drva proti plačilu 10% redne tarife ter so zopet edino upokojenci ter vdove od te ugodnosti izvzeti.

Svoječasno so tako pod državno kot pod privatno upravo upokojenci vživali iste pravice kot aktivno osobje ter pričakujejo, da bo kr. vrla uvidela težak položaj upokojencev in da bo v novem pravilnikom o voznih ugodnostih upokojencem priznala vsejgornejne ugodnosti in s tem nekoliko olajšala njihov položaj. *

4. Poprava krivice, ki se je pripetila staroupokojencem z zadnjo uredbo o draginjskih dokladah.

Finančni minister je z novo uredbo o dokladah pod štev. 37.600 od 19. sept. 1935 s čl. 4 predvidel za »zvaničnike in služitelje državnih prometnih ustanov, ki so bili upokojeni kot staroupokojenci s polno pokojnino« posebno ugodnost, da bodo tudi v boči prejemali dosedanje doklade, kot jih je predvideval cl. 11 zakona o draginjskih dokladah od 30. III. 1922. S to odredbo je hotel finančni minister zasigurati železniškim staroupokojencem, ki so šli v pokoj s polno pokojnino, izjemoma više doklade, kot so predvidene za druge upokojence.

Kr. vrla je s citirano odredbo nekoliko zvišala osebne doklade za vse staroupokojence (to je upokojence, ki so bili upokojeni po predpisih, ki so veljali pred 1. sept. 1923) edino za takozvane »polne staroupokojence« je predvideala prejšnje doklade v dobrji veri, da so te doklade daleko večje od novih. V resnicu pa so te stare doklade daleko manjše, kar je razvidno iz sledenega:

Šužitelj-železničar, upokojen kot staroupokojenec z 10 službenimi leti, prejema od 1. okt. 1935 slednje doklado:

I. drag. razred Din 650, drugi Din 550, tretji Din 500.

Služitelj — polni upokojenec — neželezničar prejema:

I. drag. razred Din 750, drugi Din 700, tretji Din 650.

Železnični služitelj — polni upokojenec — pa prejema po zadnjem odstavku čl. 4 le:

I. drag. razred Din 570, drugi Din 540, tretji Din 540.

Iz tega sledi, da prejema polni železniški staroupokojenec v I. draginjskem razredu Din 80 manj kot njegov tovarš, ki je bil upokojen z 10 leti odnosno celo Din 180 manj kot njegov tovarš polni upokojenec kakega drugega resora.

Pa tudi železniški zvaničniki — polni upokojenci — so s to odredbo težko prizadeti, ker se je citirano uredbo vsem staroupokojencem, torej tudi zvaničnikom povečalo doklade, edino železniškim zvaničnikom — polnim upokojencem — se doklad ni zvišal. Njihovi tovarši, ki so služili v drugih resorih, so kot polni upokojenci v I. draginjskem razredu dobili mesečno po Din 100 več.

Iz prednavedenega je razvidna krivica, ki je zadela služitelje in zvaničnike prometnih naprav, ki so šli v pokoj s polno pokojnino. Prizadeti pričakujejo, da bo g. finančni minister popravil to krivico ter izdal dodatak k uredbi, s katerim bi se tudi za železniške služitelje in zvaničnike — polne upokojence — predvidele za isti procent povišane doklade, za kolikor so dobili povišanje ostali staroupokojenci. *

S. Gril, železniški strojvodja v p. je skupno s s. Petajanom, bivšim poslancem obiskal odločajoče faktorje ter jim predal tozadevne spomenice in še osebno razložil težak položaj staroupokojencev in kronskega rentnika s prošnjo za nujno odpomoč.

Najprvo sta se zglasila pri ministru g. dr. Kreku, katerega je s. Gril v polurni avdijenci točno seznanil s posameznimi spomenicami, na kar je g. minister izjavil, da se bo v Ministrskem svetu zavzel za rešitev vprašanja kronskega rentnika in staroupokojencev, da bi bila ta vprašanja tudi pri nas enkrat rešena.

S. Gril se je na to podal v finančno ministrstvo, kjer je pri šefu kabi-

neta in pri načelniku splošnega oddelka utemeljil posamezne spomenice, na to pa je bil še pri referentih, ki so sestavljeni uredbo o draginjskih dokladah ter je šef odseka opozoril na krivico, ki se je pripetila polnim staroupokojencem in dobil od njega zagotovo, da bo skušal čimpreje izposlovati pri g. ministru popravek uredbe.

Ss. Gril in Petajan sta na to iskala v narodni skupščini posamezne klube ter sta po daljših razgovorih pojasnila predsedniku narodnega delavnega kluba g. dr. Laverenčiču ter podpredsedniku vladnega kluba JRZ g. dr. Miletiču in v nacionalnem klubu posamezne predstavke s prošnjo, da bi poslanci že v finančnem odboru

predlagali tozadevne dopolnitve k finančnemu zakonu in za prevedbo kronske rent ter izedenčenje staroupokojencev glasovali tudi v narodni skupščini.

Za tem je sprejel deputacijo tudi predsednik finančnega odbora narodne skupščine g. M. Dimitrijević, ki se je zlasti zanimal za nerešeno vprašanje rentnikov in staroupokojencev ter je obljubil, da bo zastavil svoj vpliv za pravično rešitev teh vprašanj. G. predsednik je prevzel tudi spomenice za železniškega ministra g. dr. Spaha, ki je v prvi vrsti poklican, da tako v ministrskem svetu, kakor v finančnem odboru stavi predlog za tozadevne amandmane.

Naknadno je akcijski odbor z vsemi vprašanji seznanil še člana fin. odbora g. dr. Mohoriča.

Akcijski odbor upokojencev je torej porabil pravo priliko, da pravčasno vse odločajoče zainteresira za rešitev najvažnejših vprašanj staroupokojencev. Zainteresiral je tudi vse poslanske klube tako, da se po 1. aprilu ne bo mogel nikdo izgovarjati, da ni bil o težkem položaju staroupokojencev in rentnikov poučen. Če bodo odločajoči sedaj naredili svojo dolžnost, potem upajmo, da bo tudi Jugoslavija stopila v krog onih držav, ki so pravilno izedenčenje staroupokojencev izvedle že pred leti ter tako omogočile tudi staroupokojencem človeka dostojo življenje.

Volitve v Nabavljalno zadrugo

Kar se tiče političnih volitev, so slehernemu državljanu v naši kraljevini poznane metode JNS in njenih naslednikov, kako se sigurno dobi absolutno večino poslancev. Na železnični pa so enako znane metode naših zvezarjev, ki so jim dobra pravsa sredstva, samo da izkonstruirajo svojo večino in da še nadalje obvladojo razne gospodarske institucije, potom katerih so na to železničarji več ali manj odvisni od zvezarjev.

Tipičen primer, kako se manjšina spreminja v večino, so letošnje volitve delegatov za občni zbor Nabavljalne zadruge uslužbencev državnih železnic. Gospodje zvezarji so v funkcijah upravnih odbornikov zadruge na vsa usta kričali o osnovnih zadružnih načelih, o enakopravnosti slehernega zadružarja, o depolitizaciji zadruge. Kričali so eno, pripravljeni in danes delajo seveda popolnoma drugo. Le par primerov:

Doslej so se vrstile volitve po voliščih, ki so bila od upravnega odbora odrejena tako, da je bila slehernemu članu dana možnost, da se volitev udeleži. Leta 1932 je bilo 49 volišč, leta 1934 je bilo 42 volišč, za letošnje volitve pa so gospodje volišča reducirali na 16 dobro računajoč na efekt znižanja števila volišč. Danes niti en zadružar (izvzemši seveda zvezarske agitatorje) ne ve, kje bo dobil glasovnico in to je glavni adut, na katerega računajo gospodje zvezarji. Oni bodo svojim članom in simpatizerjem glasovnice dostavili potom zaupnikov (saj ima Nabavljalna zadruga dosti denarja za odškodnine), vse drugi člani pa naj iščejo glasovnice, ker nameravajo glasovati proti edino zvezarski listi.

Doslej je vedno veljalo pravilo, da deli glasovnice na vsakem volišču prvo izvoljeni delegat. Temu se je glasovnice dostavilo, on je moral skrbeti, da se glasovnice razdele in nerazdeljene glasovnice je moral vrniti upravnemu odboru. Gospodom zvezarjem pa je bil marsikateri dosedanje delegat — čeprav je še danes zvezarjev.

V Ljubljani je treba na vsak način

zmagati, so rekli zvezarji. Zato so k ljubljanskemu glavnemu kolodvoru pritegnili še direkcijo in ker uspeh še ni zasiguran, so k temu volišču dodelili še vdove, ki so pač najbolj hvaljen faktor pri volitvah. Vdovi ni treba dosti dokazovati, ona pač rada

glasovnice je pokazal vsakemu tudi letak Zadružne liste češ, mi smo proti sedanjem upravi, mi hočemo nove ljudi, za to podpiši glasovnico in daj mi jo, da vržemo sedanje vodstvo. Takih in sličnih trikov se poslužujejo gospodje raznašalcii in upravnemu odboru zadruge, ki bi moral paziti, da se izvrši volitve v popolnem redu, seveda dopuščate zvezarske mahinacije, saj sedi v upravnem odboru vendar cvet zvezarjev.

V Ljubljani je treba na vsak način zmagati, so rekli zvezarji. Zato so k ljubljanskemu glavnemu kolodvoru pritegnili še direkcijo in ker uspeh še ni zasiguran, so k temu volišču dodelili še vdove, ki so pač najbolj hvaljen faktor pri volitvah. Vdovi ni treba dosti dokazovati, ona pač rada

podpiše in tako gospodje računajo, da bodo z glasovi vvdov dosegli sijajno zmago.

Se en ukrep je značilen in res vreden zvezarjev: Volilni razglas predvideva, da zadružar, ki glasovnice do 15. februar ne bi prejel (radovedni smo kdo bo zakrivil, da ne bi vsi zadružarji brez razlike do 15. februar prejeli glasovnic, saj kar mrgoli »zaupnikov in raznašalcev«) mora isto reklamirati pri upravnem odboru zadruge v Ljubljani. Upravni odbor pa glasovnic ne bo pošiljal po pošti, marveč mora vsak zadružar priti osebno v Ljubljano med 15. in 18. uro, oborožen s potrebnimi legitimacijami, da dobi glasovnico. Zgodilo se bo najbrže tako, da nezanesljivi volilci glasovnice od zaupnika ne bodo dobili, ker zaupnik slučajno ne bo prišel z njimi skupaj, potem pa naj potujejo ti nezanesljivi elementi čeprav 100 km daleč po glasovnico, če si hočejo zasigurati volilno udeležbo.

O zvezarskih metodah bi lahko pisali še več, našteli bi lahko že danes samo iz Ljubljane kakih 50 pritožb, citirali bi lahko dopise iz raznih krajev, ki se vsi pritožujejo proti nasilju, vendar je to odveč, saj sleherni železničar zvezarske volilne metode dobro pozna.

Kaj je gospodom zvezarjem za dobrobit in napredek zadruge, kaj jih briga nezadovoljstvo zadružarjev, njim je glavno, da na kakršenkoli način in s kakršnim kolikoli sredstvi sebi zasigurajo še za bodoče mesta v upravnem odboru se zavedajoč, da zvezarska organizacija stoji in pada z železničarskimi gospodarskimi institucijami. Dokler bodo te v zvezarskih rokah, bo zveza obstajala, čim se te iztrga iz zvezarskih rok, pomeni to za zvezo njeni likvidacijo, ker izgubi s tem vpliv na tisoče doslej odvisnih železničarjev.

Naj bo rezultat letošnjih volitev tak ali tak, z njim se bodo morale enkrat resno pečati nadzorne oblasti in bodo morale dati gotovi gospodi, ki živi v prepričanju, da ji je vse dovoljeno, primerno plačilo.

13. februarja 1934 dalje ter na pripadajočo rodbinsko doklado.

Ugovor Centralne uprave humanitarnih fondov, da zamore vživati vdova rento po smrti same v slučaju, ako je smrt njenega moža nastopila kot posledica poškodb, ki jih je zadobil pri delu, je neumesten, ker § 70 naredbe tega pogoja ne postavlja, marveč samo predvideva, da ima družina pravico na rento, ako ponesrečenec umre pred ali po odreditvi rente.«

Obveščamo o tej razsodbi rentnike, ker je z njo rešeno vprašanje, kdaj pripada vdova renta po smrti moža v tem pravcu, da ima vsaka vdova ponesrečenca pravico na rento, neoziraje se, ali je mož umrl na posledicah nezgode ali pa na kakih drugih bolezni.

Važna razsodba za rentnike

Pri nas se je zadnje čase uveljavila praksa, da priznava železniška uprava vdovam po rentnikih vdovske rento le v tem slučaju, ako je z zdravniškim dokazilom dokazano, da je bila smrt rentnika v vzročni vezi z njegovo nezgodo. Če pa je rentnik, ki je prejemal samo rento po nezgodi, kasneje umrl vsled kakih bolezni, n. pr. jetike, pljučnice ali starostne oslablosti, potem železniška uprava vdovi ni priznala rente in je tako ostala vdova brez vsega na cesti. V konkretnem slučaju vdove F. H. iz Ljubljane je bila vložena pritožba na Centralno upravo humanitarnih fondov in proti odklonilni razsodbi iste se je prizadeta vdova pritožila na Izbrano sodišče zavarovanja drž. prom. osobeja v Beogradu. Izbrano sodišče je na svoji seji dne 15. januarja 1936 vzel to tožbo v razpravo in je ugotovilo,

da je kompetentno za razsodjanje. U-

gotovilo je sledič dejanski stan: Tožilk in mož je bil delavec v kurilnici Ljubljana, kjer se je 2. junija 1902 ponesrečil ter mu je bila priznana renta, ki jo je vžival do 13. februarja 1934, ko je umrl. Po njegovi smrti je železniška uprava vdovi osporavala nadaljnje izplačevanje rente. Po pregledu vseh dokumentov in tozadevnih predpisov je sodišče ugotovilo:

»Predpis § 70 prvi odstavek v vezi s t. 2 naredbe o zavarovanju železničarjev se ima tolmačiti tako, da pripada, ako ponesrečenec pred ali po odreditvi rente umre, njegov družini v breme železničarskega budžeta letna renta in sicer: vdovi brez otrok 40% rente, ki je pripadala umrlemu možu; na pogladi tega ima v konkretnem primeru vdova pravico na 40% moževe rente in sicer od

Izbori za Konzumnu zadružnu

Izbori za ovu važnu željezničarsku ustanovu na području Obl. Dir. Zagreb obaviti će se tokom mjeseca marta o. g. Izabrati će se skupštini, koji će potom održati redovnu godišnju skupštinu i formirati novu zadružnu upravu.

Važnost naše Konzumne zadruge je danas, u doba naših oskudnih zarađa i visokih cijena životnim potrebnama, neizrecivo velika. Pamećna politika zadruge i spremnost njene uprave mogu nam, u tim teškim životnim prilikama, u istini mnogo koristiti! U interesu je stoga sviju nas, da izborima i cjelokupnom zadružnom životu poklonimo našu najveću pažnju.

Sa dosadašnjim djelovanjem zadruge željezničari nisu i ne mogu biti zadovoljni. Kad se točno osmotri nje na sadanju uloga prema širem redu članova: jednaka cijena robe sa privatnim trgovcima, a često i za lošiju kvalitetu, dobiva se utisak, kao da zadruga ne postoji radi zadrugara, već radi ono nekoliko pojedinaca, koji predstavljaju njenu upravu. Članstvo je u svojoj velikoj većini sa sadanjem funkcionisanjem zadruge nedovoljno in potruditi će se, da u izbornoj borbi pobjede oni kandidati, koji će njegove interese znati i htjeti braniti.

Od kuda nehaj i nevaljlost u zadruzi? U izvjesnoj mjeri treba ili prisati općim privrednim teškoćama, ali istovremeno i ljudima, koji zadrugu vode, a koji imaju svoje poreklo u »Udruženju nacionalnih željezničara«. Po taktici, koju ti ljudi ispoljavaju, da bi ostali dominirajući u zadruzi i čvrsti na sedlu uprave, vidi se, da ih ne rukovodi idealizam, već čisti egoizam. Oni se stalno busaju, da iznaj stoje hiljade članova i da su jedini pravi predstavnici željezničara, istovremeno ali poduzimaju i najnedostojnije pothvate, da im to »pravo predstavljenstvo« ne odnese voda. To

su činili prigodom izbora za Bolesnički fond (ali im nije pomoglo), to čine i sada prigodom izbora zadružnih skupština. Tako je glavni izborni odbor u Zagrebu, ma da izbori formalno još nisu bili raspisani, omogućio Udruženju, da kao prvo podnese svoju kandidatsku listu i time dodje u izvjesnu prednost pred ostalim grupacijama, koje će u izborima učestvovati. Još imade nekih maheraja, koji dokazuju, da su po srijedi nesolidna žuta posla. Dok se pred ostalima govori, da rokovi za podnašanje kandidatskih lista teku od dana, kada će glavni izborni odbor izdati izborni proglaš, dotele »nacionalni« tvrde, da rokovi teku od dana, kad je donešen zaključak o raspisivanju izbora. Po tome tumačenju opet bi »nacionalni« bili u velikoj prednosti, jer se ostale grupacije, budući će za raspisivanje izbora dozvani kasno, ne će moći dovoljno spremiti.

Sve to nam pokazuje nesolidnost ciljeva, za koje se bore »nacionalni« željezničari i njihova većina sadanje zadružne uprave. Kad bi njima prvenstveno ležali na srcu interesi članova, kakove potrebe bi imali da se služe ovakvim nečasnim sredstvima?! Mjesto da smjelo izadju pred članstvo i objasne svoj program i svoje namjere, oni izbjegavaju članstvo i bježe od njegovog objektivnog suda. Članstvo pak sve to promatra i vidi u čemu je stvar. Ono je riješeno, da brani zadružnu od tih egoista, pa je već unapred sigurno, da će u velikoj većini izabrati ljudi poštene, nesebične i idealiste. Sigurno je, da će se i prigodom ovih izbora pokazati, da Udruženje nacionalnih željezničara ne predstavlja nikoga i da je njegova snaga jednaka nuli.

Zadružari! Povedite borbu za poboljšanje prilika u našem Konzumu! Birajte prave i čestite zadružare — odbacite egoiste!

Zadružar.

Grubo kršenje pravilnika o radnicima sa strane uprave radionice

God. 1930 a po naredjenjima GD br. 67637-MO, 41471-MO i 4620-II od 20. maja 1930 bilo je naredjeno upravi radionice, da na osnovi čl. 73 tč. 3 pravilnika o sporednim prinadležnostima, koji je tada bio na snazi, odredi stručne komisije za tačno ustanavljanje svih radova pojedinih skupina i struka te da nakon ovog savjesnog rada izradi »vremenike«, po kojima bi se radnicima pojedinih skupina određivao višak uvećane produkcije, to jest premije. To je bilo tada, kada su radnici imali još svoju priznatu stručnu organizaciju, kada su na skupština tretirali svoja životna pitanja i kada su njihovi povjerenici bili priznati i od mjerodavnih sa pažnjom saslušani.

Danas radnici nemaju svoje organizacije, niti mogu izabrati lude svog povjerenja, koji bi bili tumači njihovih potreba i opravdanih zahtjeva; za to nije ni čudo, da se u nazad tri mjeseca vrši protuzakonito skidanje cijena te radi na izradi novih vremenika.

Čl. 69 tč. 3 pravilnika o radnicima kaže: »Ovu komisiju sačinjavaju starešina dotičnog odeljenja i je njegov zamjenik, poslovodja dotične grupe i vodja dotične družine. Ovo je tačan prepis iz čl. 73 tč. 3 već citiranog pravilnika o sporednih prinadležnostima, a karakteristika mu je u tome, što je zakonodavac ostao na istom stanovištu, na kojem je bio god. 1930, kada je jasno naredio upravi radionice, da se imade striktno provoditi propis o sastavu komisije.

Daleko smo od toga, da izuzmemo od odgovornosti mjerodavne faktore u Gen. Direkciji za kršenje postojećih propisa, koji se naročito od god. 1930 krše na štetu radnika. Ali često puta — a naročito u ovom slučaju — skidanju cijena i izradi novih vremenika odgovorna je jedino uprava radionice, koja je svojom odlukom prepustila odjelu kolnice, da isti preko stanovitih ljudi provede jednu čistu protuzakonitost i skine cijene po mjestu volji kod pisačeg stola i bez svake

komisije, koju napred citirani zakon striktno predviđa.

Zašto se sve to radi i čemu to služi? Zar ne imade mjerodavnih u upravi, koji bi bili u stanju reći: Ne valja, gospodo, da ljudi bolesnih ambicija prave medju radnicima nepotrebno nezadovoljstvo, samo za to, da se održe na položajima. Skrajno je vrijeme, da se sa tom samovoljom prestane i da se nepotrebno ne pogoršavaju radni i plaćevni uslovi radnika, koji sa obzirom na skupi život u Zagrebu i ovako kubure. Neka se ne stvara još veće nezadovoljstvo, koje ne služi za dobro ustanove kao takve, a najmanje upravi radionice, kojoj je kako rukovanje sa imovinom a tako isto i sa osobljem povjereni. Radnik, a naročito onaj, kojeg je »dragi bog« nadario sa više djece, a uslijed slabe zarade često polazi na prvoga kući sa par dinara (ako nema premije), pridružen je, da stanuje u jednoj sobici i to na tavanu ili podrumu. Kada dolje kući, vidi svoju slabašnu dječicu, kako sa milosnim pogledom čekaju na kruh, a majka mu istog ne može dati, jer otac nije dobio na prvoga niti onoliko, da bi mogao podmiriti kredit kod trgovca ili u konzumu. Takav čovjek u svom očajanju spremjan je, da uradi sve, da osigura život sebi i djeci.

Ovo bi trebali mjerodavni imati u vidu i prije svake odluke o smanjenju beriva radnika te bi morali poštivati bar one odluke o pravima radnika, koje su predvidjene postojećim zakonima ili uredbama.

Nova Uredba o Bolesničkom fondu

»Glasnik« U. J. N. Ž. i B. od 15. dec. 1935 god. donosi dulji članak, u kome se strašno ljuti, napada nas i grozi nam se radi našeg kritički napisanog članka u br. 15-35 povodom donošenja nove Uredbe.

Nastojat će i ovog puta da hladno i dostojno ukažem na princip, ko-

ji su nas rukovodili, da u spomenutom članku iznesem naše osnovno gledište o donošenju Uredbe, koja će za željezničare imati zakonsku snagu i važiti kroz decenije.

Ne razumijem, zašto je članak stampan samo u »Glasniku«, kojeg dobivaju članovi Udruženja u Sloveniji. U »Glasniku«, koji je dostavljen članovima izvan Slovenije, toga članka nije bilo.

Kritikovati Zagrebačku direkciju, a pisati samo u Sloveniji, kako je to moguće: Ili je sam pisac članka uvidio, da mu posao nevalja, pa nije želio da ga pročita i onaj koji je napadan, ili je članak namjenjen samo pokornim Slovenskim članovima UJNŽ. i B.

Na članak »Glasnika« ne bi se osvrtao, da nije naročito tendenciran. Pisac si gerira, da je dobro upućen u stvari, razbacuje se kukavičkim jajima, izlazi kao denuncijant, jer spominje socijaliste i t. d., i t. d.

U istome članku prikazuje se nas nesposobnima. Izgleda da je horizont toga pisca tako malen, da u istinu ne može razumjeti, da je željeznička služba jedno, a socijalno političko zakonodavstvo drugo. Riješavati akte, koji decenijama imaju isti put, jeste šabloništa stvar, dok tretirati pitanje socijalnog osiguranja i pomaganja bolesnih željezničara nije ni šablonski ni jednostavno.

Kakovu ulogu je i ovog puta i kod ovog pitanja Udruženje odigralo, vidjeti ćemo kasnije. Moram napomenuti, da ako je itko nešto doprinjeo novoj Uredbi, onda je to zagrebački oblasni odbor Bolesničkog fonda, jer se od drugih delegata imalo vrlo malo ili ništa.

Načelno: Da li može biti nadzorna vlast onaj, koji jeste u isto vrijeme i poslodavac, dakle zainteresovan lice? Zar to nije svakome jasno, da je takovo stanje nezdravo i štetno i po članstvo i po sam fond? Znademo, da sa postavljenjem druge nadzorne vlasti neće doći zlatni časi, ali znademo to, da je ministarstvo socijalne politike ona vlast u zemlji, čija je isključiva dužnost brinuti se za opće narodno zdravlje. Ministarstvo saobraćaja,

ne može takove funkcije vršiti.

Kad to nije uspjelo, onda se tražilo, da bar oblasni upravnici budu birani po oblasnim skupština. Ne, ni to se nije moglo postići. Zašto? Prvo neide predstavnicima udruženja u glavu, od kuda da bude još netko imao riječ? Drugo, hm, oblasni upravnici: Pa zar da se oduzme mogućnost članovima udruženja, da dolaze do tih položaja sa službeno strane?! Ne pita se, da li je tko radio na socijalnim pitanjima, već tako zahtevaju interesi članova udruženja. Da, ovi momenti su nas rukovodili, da velimo, da može netko biti dobar željezničar, a niko socijalni političar. Pa zašto se toliko uzravljate? Sve što je u našem Željezničaru pisano, pisano je principijelno, a ne o licima.

Način izražavanja u spomenutoj članku je prostački. »Kukavičje jaje... Kretenko... Zloba, neznanje, socijalisti« — to je riječnik prostaka. Najozbiljnije pozivljem pisca članka, da iznese sve što mu je na srcu: jer ako ikoga imade, ja sam prvi, koji želi da svaki rad bude javno diskutovan. Svaka demokratska država svoje zakone, koji se tiču cijelog naroda diskutuje javno. Trebalо je čak projekte o osiguranju željezničara iznijeti davno ranije, a ne iste držati u fijoci. Treba svoju riječ da kaže narod — željezničari — jer izmedju 73.000 imade ih, koji su socijalne probleme proučavali.

Takodjer moram napomenuti, ako je pisac članka delegat ljubljanske oblasne uprave B. F. onda sam ja spremjan da dokažem, kako »vehemntno« je zastupao stvari, ma da ih ni sam nije razumio. No o tome kasnije.

Još nešta o najvažnijim datumima oko radjanja nove uredbe. Na glavnoj skupštini B. F. u Beogradu 14. i 15. aprila 1935 godine bio je delegat iz Zagreba, koji je odmah uočio, da se po

projektu ne može raspravljati, jer ga delegati nisu dobili na vrijeme. Zašto gospoda projekta nije dostavila delegatima? Na 7. oktobra iste godine delegat zagrebačke oblasne uprave tražio je, da se počne raspravljati o novoj Uredbi i donesu nužni zaključci, ili da se prestane sa debatom, pa da se ne troše sredstva fonda, kojih neima ni za najoskudniju pomoć. Zašto je postavio ovaj zahtjev? Zato, jer se medju delegatima razgovaralo, »da je prethodila jedna konferencija i riješila, kako ne treba donaći Uredbe, već mijenjati samo pravilnik, pa da bude sve u redu.«

Zar je moguće zdravim razumom zaključiti ovakvo rešenje? Ne! Jer Naredba iz 1932 godine nije potpuna. Manjkava je na sve strane, a Pravilnik mora bazirati na zakonskom osloncu. Šta sada? Medju mnogim nevoljama, koje je Udruženje željezničara pribavilo ova je po mome shvatanju najveća, što ju je Udruženje počinilo.

»Radnička Zaštita«, najpozvaniji organ za stvari radničkog osiguranja nagoviješta, kako je nužno, da se doneće novi zakon o osiguranju radnika, ali u isto vrijeme ističe i prilike, koje vladaju i smatra, da iz njih može proizaći samo pogoršani zakon.

Pošto moramo mi željezničari imati Uredbu, baziranu na spomenutu zakon, to je njen donošenje bezizgledno. Istina, ministar saobraćaja može dati i više od zakona; ali koji će naš ministar u današnjim prilikama dati više nego je obavezan? To je naše drugačije gledanje na stvari, koje se oko nas okreće.

Eh gospodo udruženjaši?! Rezultat vaše djelatnosti za dobro željezničara do sada je slijedeći: Revizija i pogoršanje našeg socijalno-političkog zakonodavstva na jednoj strani, a na drugoj bačenih preko 200.000 Dinara na projekte Uredbe.

O projektu i dobrim stranama nove Uredbe u narednom članku. Nemamo monopol na ubiranje članarine, zato moram sada biti kraći.

Kmet.

Zabrana prisilnog članstva kod Udruženja

Na koji način Udruženje nacionalnih željezničara održava svojih »35.000 članova« svestrano i dobro je poznato. Održava ih silom. Ali i ta sila slabi. U dokaz donosimo riješenje, kojim G. D. zabranjuje ustezanje članarine članovima, koji su napustili Udruženje.

Kraljevina Jugoslavija
Gen. Dir. drž. željezničara
Broj 137.789-35.
6. decembra 1935 god.
Beograd.

Centralnoj Upravi Stručnog Udruženja voznomanevarskog osoblja drž. željezničara

Beograd.

U vezi predstavke te Uprave od 4. VI. t. g. pod br. 450, u kojoj ste izložili teškoće voznomanevarskog osoblja oko ispisivanja iz članstva Udruženja Jugoslavenskih Nacionalnih željezničara i brodara, izveštavate se, da je Generalna Direkcija aktom G. D. Br. 119.462-35. od 26. 10. t. g. upozorila gore pomenuto Udruženje, da isto ima odmah po prijemu predstavke o ispisu iz članstva koga od svojih članova doneti nadležnu odluku o ispisu i obvestiti nadležnu jedinicu o obustavi naplate članskog uloga od dotičnog službenika.

Po naredbi Gen. Direktora. Za
Načelnika opštег odelenja
Stevan Valter, s. r.«

I tako se sve više pokazuje, da je Udruženje kula od karata, izgradjena na pjesku. Razumljivo, da se prije ili kasnije mora srušiti.

Odgovor na apel predsednika Nabavljalne zadruge g. Punčuha

Akcijski odbor »Združene liste« je na zadnjo prilogo k »Zadrugarju« štev. 1 iz leta 1936, v kateri je gosp. Punčuh na njemu lasten način branil poslovanje zadruge ter obračunal s socialisti, marksišti in uradniki ter akcijskem odborom, objavil v letaku daljši odgovor, iz katerega posnemo sledče odstavke:

Dva obraza sedanjih voditeljev zadruge.

Letak »Dejstva govore« je pisan tako surovo, da se ga danes sramuje menda sleherni član UJNZB. Prilogo k »Zadrugarju« je napisal član UJNZB, ki ga je ta organizacija dolčila za predsednika zadruge, v doči vladnjem tonu. Kateri obrazi so pravi, surovi ali vladjni?

Član akcijskega odbora je pravočasno predložil »Zadrugarju« članek kot obrambo na napad v štev. 12/1935 »Zadrugarja«, ki pa v štev. 1/1936 ni bil priobčen. Res, da »Zadrugar« tudi ni priobčil nikakega novega napada proti akcijskemu odboru. To bi bilo objektivno. Toda v prilogi k isti številki »Zadrugarja« je bil akcijski odbor brezobzirno napaden. — Kateri obraz pokriva neobjektivno postopanje? Mislimo, da ne obraz spoznanega neutralca, urednika »Zadrugarja«?

Ugleden član upravnega odbora zadruge je pismeno ponudil akcijskemu odboru garancijo v denarju, da se bo morebitni kompromis za volitve držal. Predsednik zadruge je bil takor smo izvedeli, o pismu obveščen in je imel le pomisleke proti temu, da se take stvari obravnavajo pismeno. Ko je na sestanku 17. januarja predsednik zadruge videl, da akcijski odbor z ogorčenjem odklana denarne garancije, je ponudil moško besedo. Kateri obraz je pravi, tisti, ki nudi denar ali tisti, ki ponuja moško besedo?

Na sestanku dne 17. januarja je predsednik zadruge, uvidevajoč, da bi to bilo v interesu upravljačev zadruge, ponujal akcijskemu odboru kompromisnim potom 3 mesta v odborih zadruge in je priporočal sprejem ponudbe, češ, da akcijski odbor nikakor ne more dobiti večine delegatov pri volitvah. Opozorjen na to, da bo potem takem zanj boljša prilika razpravljati o kompromisu po končanih volitvah, je izjavil, da opozicija ne dobi nobenega mesta v odborih zadruge, ako se ne sklene kompromis sedaj takoj. — Vprašamo, kateri obraz je pravi, tisti, ki radi varovanja demokratičnega principa nudi opoziciji zastopstvo v odborih, ali tisti, ki ga ji odreka?

Poglavlje o marksistih.

Z delitvijo zadruga-jev na marksiste in nemarksiste, predsednik zadruge grobo krši princip politične neutralnosti zadružnega poslovanja. Zadruga bi morala računati samo z dvema vrstama zadrugarjev: s tistimi, ki se ravna po pravilih zadruge in ki ne-sebično in idealno delujejo v njen prospet in s tistimi, ki kršijo zadružna pravila in njen načela. Zadnje je treba iz zadruge izključiti, na nikak način pa se jih ne sme pripustiti k vodstvu zadruge, glede prvih pa bi ne smelo biti nikake razlike v ravnjanju z njimi, pa najs so uradniki, zvančniki, služitelji ali delavci tega ali drugega svetovnega naziranja.

Prične zadrugarjev.

Upravni odbor zadruge sklicuje delegatke konference zadružnikov in na njih poziva člane k debati. Razumljivo je, da se ob takih prilikah iznasačajo prične. Kaj je posledica? Predsednik zadruge se zgraža, ker stoji najbrže na stališču, da ne kvari ugla-

da zadruge tisti, ki jo slabo vodi in dela pogreške, ampak tisti, ki o tem na pristojnih delegatskih sestankih govorji.

Mladinski dom v Martuljku.

Zadruga je kupila v Martuljku velik kompleks zemlje za graditev mladinskega doma. Preden bo stavba uporabna, bo zadruga izdala okoli milijon dinarjev. Na drugi strani je uradniška zadruga »Dom« v svoji neprevidnosti, dasi ne pripada interesnemu krogu ustanov UJNZB, prosila za primerno podporo. Zadruga more to prošnjo rešiti s tem, da podeli podporo v znesku 1000 Din ali pa s tem, da ne da nič. Ali je že sama prošnja zadruge »Dom« argument za opravičenost milijonske investicije v Martuljku? Pri takih gospodarskih kalkulacijah ni čudno, da je neki zadrugar predlagal, da morajo člani zadružnih odborov polagati izpite o sposobnosti za vodenje zadruge.

Zadolževanje članov.

Dolg vseh članov zadruge znaša Din 7,309.000. Člani zadruge imajo občutek, da so pri dovoljevanju kreditov na slabe odrezali baš najbednejši in najpotrebnejši. Upravni odbor zadruge naj pojasni naslednje: koliko od dolga članov odpade na pravovne delavce in koliko sploh na delavce, koliko dolga so napravili v zadrugi poedini sedanji in bivši člani zadružnih odborov?

Težko stališče akcijskega odbora.

Predsednik zadruge očita članom akcijskega odbora, da samo štujejo in namigujejo o nerdenosti v zadrugi in da nasla-najo svoje škodljive strasti nad »nesrečo« nekaterih bivših funkcionarjev zadruge. Obžalujemo, da smo te primere sicer kolikor brezosebno morali iznesti, ker v žarki luči osvetljuje škodljivost izključevanja širokih vrst zadrugarjev od vodstva zadruge. Ni naša krivda, da nismo mogli objaviti več konkretnih dejstev, bojimo se pa, da bo tega po občnem zboru nekaterim se preveč.

Kaj hoče akcijski odbor?

Nasprotniki akcijskega odbora vzlič vsem pojasnilom obrekajo, da se hočejo člani akcijskega odbora le polasti sedežev v upravnem in nadzornem odboru zadruge. Povdarnjam: akcijski odbor hoče, da ostane kontinuitete v poslovanju zadruge. Je proti temu, da bi se odstavil ves upravni in nadzorni odbor. Akcijski odbor zahteva, da sedanja opozicija dobi primočno zastopstvo v odborih radi izvajanja kontrole. O tem, kdo pride v odbore, bodo svobodno odločali izvoljeni delegati. Da se pravica odločanja delegatom ne odvzame, je akcijski odbor odklonil kompromis, po katem bi se opoziciji dala tri mesta v odborih in bi se morale osebe določiti brez sodelovanja pravih zastopnikov članstva.

Kaj pričakujemo od zadruge?

1. Vsakdo mora zahtevati, da se mu glasovnica za volitve brez pogojno izroči; ako bi se delale kake ovire, naj se to po pričah ugotovi.

2. Zadrugar, ki zaupa akcijskemu odboru, naj voli njegove kandidate; zadrugar, ki se ni mogel opredeliti ne na eno, ne na drugo stran, naj vzlič temu zahteva glasovnico in jo uniči, da se ne bi mogle vrstiti zlorabe.

3. Upoštevati je treba, da je črtana ali lepljena glasovnica neveljavna; pazite pri pisaju imen delegatov, odn. pri lepljenju lističa z imeni kandidatov na glasovnicu.

4. Na dan volitev naj bo nekaj članov krajevnega akcijskega odbora najmanj četrt ure pred začetkom volitev na volišču, zahteva naj se, da se 1 član akcijskega odbora imenuje v volilni odbor.

»Ugotovljeno je, da je bil tožnik že leta 1909 sprejet za člana provizijskoga fonda delavcev južne železnice in da je na to ostal član ter plačeval prispevke za ta odnosno v slične fonde vse do nastavitev do 30. septembra 1926. Kot nastavljenc je ostal v službi do maja 1935, ko je bil odpuščen iz državne službe, ker je dosegel predpisano starostno dobo, brez pravice na penzijo. To stališče uprave pa ni osnovano na zakonu iz sledčih razlogov:

Tožnik ima po čl. 124 tč. 1 delavskega pravilnika od 11. maja 1933 pravico na pokojnino, ker izpoljuje pogoj za pridobitev pravice na penzijo po tem pravilniku, ker ni dvignil svojih članskih prispevkov iz fondov, v katere jih je plačeval in ker mu je prestala služba preje, predno bi si pridobil pravico na pokojnino po zakonu. Da mu pripada pokojnina iz delavskega pokojninskega fonda dokazuje tudi dejstvo, da so bili prispevki vseh prejšnjih fondov po čl. 126 odstavljeni novemu delavskemu pokojninskemu fondu, kateri mora vsled tega prevzeti tudi dolžnost, da takim članom izplačuje pokojnino, katero so si pridobili s plačevanjem prispevkov v prejšnje penzijske fonde. Ker ima tožnik več službenih let, kot jih predvideva čl. 131 pravilnika (12 let za pridobitev pravice na penzijo), se mu morajo vračunati za odmero pokojnine vsa službena leta od dneva vstopa v članstvo pokojninskega fonda, to je od leta 1909 do dneva prestanka službe do 20. maja 1925.

S temi razsodbami je za sedaj, dokler veljajo predpisi zakona iz leta 1931, rešeno vprašanje odmere pokojnine onim nastavljenecem, ki so bili nastavljeni po letu 1923, pa jim služba prestane predno dovrše 10 let nastavljene službe. Ta rešitev, ki priznava vsaj malenkostno delavsko pokojnino, seveda ne odgovarja upravičenim zahtevam prizadetega osobja ter bi bilo edino pravilno in pravično, da se za odmero pokojnine upošteva predpis, ki je veljal skozi desetletja: V slučaju nastavitev se za odmero pokojnine avtomatično vračuna tudi vse članstvo v prejšnjih delavskih pokojninskih fondih.

Dopisi

Iz progovne sekcijske Zidaní most.

Od nas progovnih obhodnikov se v javnosti nič ne sliši, kot da bi se nam najboljše godilo. Danes pa se ne oglašamo v našem »Železničarju«, ne da bi razmotrivali in kritizirali naše službeno razmerje.

Pa hočemo gospode pri sekcijski in direkcijski opozoriti na čuvajnice, na naša stanovanja, ki večinoma sploh več ne zaslužijo tega naziva.

Bili so časi, ko se je vsaj včasih pokazala na proggi stanovanjska komisija s šef-zdravnikom, ogledala si je stanovanja ter se je potem vsaj najnujnejše popravilo. In sedaj?

Strehe so kot rešeto, povsod teče skozi, posledica je, da gnije tudi podstrešje in ves krov ter ostresje popolnoma propada. Poglejte kakšna so vrata, vsa iztečena, zrabičena, marsikje brez ključavnice. Ali pa okna? Čuvaj, odnosno žena si ne upa odpreti okna, ker se boji, da se bo sesulo. Intila v čuvajnicah? Same luknje, katere se v najboljšem slučaju zamažu s cementom. Kar se pa štedilnika tiče je sploh čudno, da se da še kuhati na njem, ker je že ves zgorel in izrabljen. Tudi ostala poslopja pri čuvajnicah: Stranišča in svinjaki so marsikje sama podtrija in v slučaju slabega vremena moraž z dežnikom na stranišču, če noče biti ves moker, ker streha je vsa raztrgana. Greznice so po nekod še samo mlaka.

Kje so hišnjenski predpisi, ki bi se moralni tudi pri železnični upoštevati? Vse naše prošnje, ki jih vlagamo za popravila, so odklonjene.

Čudno je, da se naše prošnje tako rešujejo.

Na proggi železničarjev za našo življenje za nas kredita ni, ni na razpolago strokovnih delavcev, istočasno pa morajo profesionisti delati na proggi kot krampatji, ne da bi se jih zapolnilo za ona dela, za katera so izučeni. Imamo mizarje, zidarje, pleskarje, materijal tudi ni drag in prav bi bilo, da bi ljubljanska direkcija odredila zopet enkrat »stanovanjsko komisijo« s šef-zdravnikom, da bi pregledala vse čuvajnice in oddelila vsaj najnujnejša dela, da bomo tudi progovni čuvajici in obhodniki lahko stanovali kot ljudje.

Delavci so danes na brezplačnem dočstu, na proggi pa je vse polno nujnega dela, ki bi se ga moral takoj izvršiti, da ne nastane še večja škoda. Vendar kredita za to ni, sigurni pa smo, da se bo čez nekaj časa zopet sprejemalo kar v trumah podobne delavce, mesto da bi se kredit lepo razdelil na vse mesece v letu in bi se vsako delo naredilo ob pravem času, kar bi bilo v interesu uprave in delavcev samih. Pri pomanjkanju kredita pa ostane tudi marsikatero res nujno delo pozabljeno leta in leta. Pri neki čuvajnici pri Sevnici so po višjem nalogu pred par leti zasipali vodnjak, ker je bila voda nerabna in dotični čuvaj še danes čaka na nov vodnjak. Najlepše pa je to, da že pol leta leže tam pripravljene cevi in potreben material, samo delavcev ni, da bi delo izvršili. Podobnih slučajev je še več ter upajmo, da bo današnji apel le ganil gospode pri gradbenem oddelku, da bodo odredili potrebljena dela.

Pa še nekaj moramo omeniti: najemnično železniškega sveta. Desetletja smo že prebili v železniški službi, marsikje smo že služili, vendar še nikjer nismo mogli opaziti tega, kar se danes dela s svetom ob železnicu. Pri popravljanju proge se je preostali material, pesek in zemlja vedno odpremil na tak kraj, da ni nikdo oškodovan. Danes se ne gleda nič na to, naj je ob trogi najlepša koščenina ali skrbno obdelana njiva, gramoz in kamnenje se nameče na njo in se pusti tam ležati ne meneč se, da se s tem uničuje pridelek. Železničar trpi škodo, ker mora plačevati najemnino za vsaki kvadratni meter.

Še nesteto imamo pritožb, vendar za danes samo te dve v nadi, da bo direkcija odredila remeduro.

Maribor.

Bivša južna železnica je zgradila v Melju šest dvonadstropnih stanovanjskih hiš s po 12 stanovanji iz sredstev pokojninskega fonda za službo. Pod južno železnicino in tudi še nekaj let po prevzemu so se oddajala stanovanja prvenstveno nižjim uslužbenecem (iz katerih denarja so bile te hiše tudi sezidane) predvsem vlakosprenemu osobju, katero mora ob vsaki uri ponoči v službo. Pri tem pa se je oziral še na gmoten položaj prisilcev. Popolnoma drugače pa se je začelo postopati pozneje. Vestni uslužbenici z mnogobrojnimi družinami so morali iz stanovanj, ker niso trobili v zvezarski rog, ali pa se je našel razlog v tem, da imajo žene Nemke, po večini Tirolke, ker so pač pred vojno in med vojno službovali na Tiroskem. Izpraznjena stanovanja so dobili drugi – zvezarski pristaši – in to celo takoj brez otrok ali samo z enim otrokom.

Naredil se je še korak naprej: Izpraznjena stanovanja v teh hišah se je začelo podeljevati celo uradnikom brez otrok, ki bi gotovo lažje plačevali višjo najemnino v privatnih stanovanjih, kakor pa obugti zavničniki II ali služitelji.

Pri direkciji so pri vodilnih mestih nastale spremembe ter pričakujemo, da bo novi direktor, ki dobro pozna ustroj raznih fondov bivše južne železnicine.

Ukrenil potrebno, da se krivice popravijo in stanovanjske hiše v Melju zopet uporabljajo za one kategorije, ki so res potrebne.

Tudi pri sekcijski Maribor glavna progna vse v redu. Že nekaj let ne morejo progovni delavci izrabiti pripadajočega rednega dopusta. Sedaj se je pripetil slučaj, da je progovnemu delavcu G. umrl otrok ter je prosil, da lahko vze brezplačni dopust, ker plačanega ne dobi. Mnenju smo, da direkcija ne bo odobravala takega postopanja člena sekcijske, marveč mu bo dala vsaj bodoče primerne direktive.

Zalog.

V našem listu beremo poročila iz drugih krajev ter vidimo, da nima železničarjev z ročnimi postlano. Čas in razmere silijo tudi nas, da opišemo, v kakem položaju živimo in da tudi mi zahtevamo naše pravice.

Bilanca starega leta nam je dokazala, da čim več delaš, tem manje imas. Prigrajanjski sistem na proggi je izvral čim večjo storitev. Posledica je bilo novoletno voščilo – brezplačni dopusti. Ljudje, ki so se zanašali na milost g. nadzornika, so bili zelo razočarani. Z izjemo par delavcev je vse zadeba ista usoda.

Še od spomladi je bila praksa, da mora delavec prekopati in izčistiti v osmih urah 12 do 13 pragoj, kar se je sem in tja pri največjem prigrajanju doseglo. Drugi dan je bilo delo težje in napornejše, ljudje so bili vsi izgarani, tolkišana storitev je bila nemogoča.

O plačah, ki jih prejemajo ti progovni delavci, ne bomo pisali, saj se tedaj, ko so delali vse dni v mesecu, niso zadostovali za hranilo in stanovanje, kakor pa žive te meseci ob brezplačnih dopustih, si niti misliti ne moremo.

Železničarska uprava bi se morala zanimati tudi za take slučaje in ukreniti potrebno,